

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2003. GODINU

Sarajevo, juli 2004. godine

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Uvod	4
2.2.	Sistem internih kontrola	4
2.3.	Informacioni sistem	4
2.4.	Budžet i izvršenje budžeta Ureda ombudsmena	5
2.5.	Računovodstvo	6
2.6.	Popis sredstava i izvora sredstava	7
3.	Osvrt na preporuke revizije za 2002. godinu	7
4.	KORESPONDENCIJA	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i finansijskog poslovanja Ureda ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured ombudsmena) za 2003. godinu.

Na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine revizija je izvršena u dva perioda i to: od 03.12. do 05.12.2003. godine prethodna revizija i od 18.06. do 25.06.2004. godine završna revizija.

U nadležnosti je Ureda za reviziju, shodno opšteprihvaćenim revizionim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – INTOSAI, 'Službeni glasnik BiH', broj 5/01), da izvrši reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja da li su oni predstavljeni na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijske izvještaje snosi Ured ombudsmena, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije.

Shodno članu 13., stav 4. Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', br.17/99), pri izvještavanju o javnim računima naša je obveza da izvijestimo:

- da li su računi sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
 - da li godišnji izvještaji odražavaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
 - ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.
- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu da li finansijski izvještaji prikazuju stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka rukovodstva Ureda ombudsmena. Revizijom je obuhvaćena primjena zakona i podzakonskih akata, organizacija, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ureda ombudsmena.

Smatramo da revizija koju smo obavili pruža razumnu osnovu za davanje našeg mišljenja.

Za revidirano finansijsko poslovanje Ureda ombudsmena 2003. godinu izražavamo mišljenje s rezervom iz sljedećih razloga:

- nisu izvršene pripreme na prelazak na novi način poslovanja u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH;
- nije izvršen popis sredstava i obaveza;
- nije implementiran najveći dio preporuka koje je Ured za reviziju dostavio uz revizioni izvještaj o poslovanju u 2002. godini.

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Uvod

Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (tačnije njegove prijelazne odredbe), definišu poseban prijelazni period, te propisuju način i proces imenovanja nasljednika «prijelaznog ombudsmena». U skladu sa spomenutim Zakonom, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je imenovala tri ombudsmena koji su počeli sa radom od 01.01.2004. godine. Od tog datuma **prestaju da važe odredbe člana 42. i člana 43. navedenog Zakona**, a Ured ombudsmena počinje funkcionisati kao domaća institucija.

2.2. Sistem internih kontrola

Revizijom je utvrđeno da nisu izvršene potrebne pripreme za prelazak finansijskog poslovanja Ureda ombudsmena na uslove definisane propisima Bosne i Hercegovine, važećim za sve državne institucije BiH. Također je ustanovljeno da nije sačinjen i potpisan zapisnik o primopredaji dužnosti između inostranog ombudsmena sa novoimenovanim rukovodstvom (prelazni ombudsmen isti nije želio potpisati).

Pored toga, Ured ombudsmena nije sačinio i usvojio pravila i procedure koji definišu troškove poslovanja, poput troškova dnevnica u zemlji i inostranstvu, troškova upotrebe fiksnih i mobilnih telefona, opravki i održavanja vozila.

Ured za reviziju sugeriše Uredu ombudsmena da bez odlaganja donese nedostajuća interna pravila kojima se jasno regulišu kriteriji odobravanja, evidentiranja i kontrole pojedinih troškova, s obzirom da od 01.01.2004. godine ima status budžetskog korisnika.

2.3. Informacioni sistem

Ured ombudsmena uspostavio je odjeljenje zaduženo za razvoj i održavanje IT sistema, u kojem se pored održavanja postojećeg sistema vrši i razvoj poslovnih aplikacija. Kompjuteri su povezani u lokalnu mrežu i na Internet. Na računarima su instalirane Microsoft poslovne aplikacije. Utvrđeno je da nisu obezbijedene licence za sve softvere koji se koriste, te ovom prilikom skrećemo pažnju rukovodstvu da se izlaže riziku pravnih posljedica zbog kršenja autorskih prava.

Organizaciona kontrola nad funkcijama informacionog sistema

Revizijom je utvrđeno da Ured ombudsmena nije usvojio pisane procedure koje se odnose na razvoj informacionog sistema, zaštitu podataka, kontrolu podataka, pravljenje rezervnih kopija i vođenje IT projekata, što smanjuje efikasnost nad upravljanjem informacionim sistemom.

Bezbjednost sistema i pravljenje rezervnih kopija

Utvrđeno je, da se na centralnom serveru ne prave rezervne kopije podataka redovno i na organizovan način što značajno povećava rizik od trajnog gubljenja bitnih podataka.

Pored toga, revizija je utvrdila da pristup Internetu nije uspostavljen na najbezbjedniji način. Ne postoji sistemska zaštita putem bezbjednosnog softvera ('firewalla'), kojom se štite osnovne postavke sistema.

Neophodno je obavezno redovno pravljenje rezervnih kopija podataka, te njihovo odlaganje i čuvanje na bezbjednom mjestu, kao i uspostava bezbjednog pristupa Internetu.

Aplikativna kontrola

Radi efikasnije finansijske kontrole potrebno je propisati procedure o unosu podataka u ISFU sistem i finansijskom izvještavanju kako bi se smanjio rizik od unosa neodobrenih podataka u sistem. Stoga, revizija preporučuje donošenje odgovarajućih internih pravila i procedura koje će sadržavati sljedeće:

- **da se prilikom unosa podataka u sistem kreira nalog/odobrenje za unos koji će sadržavati sve podatke koje treba unijeti u sistem i koji će kontrolisati i potpisom ovjeravati ovlaštena lica;**
- **da nezavisno lice unutar Ureda ombudsmena uspoređuje/usaglašava izvještaj o plaćenim nalogima sa nalogom/odobrenjem za unos;**
- **da se definišu odgovornosti lica ovlaštenih za unos podataka u ISFU sistem i lica koja vrše kontrolu unosa podataka.**

2.4. Budžet i izvršenje budžeta

Izvori finansiranja prema Zakonu o ombudsmenu i Zakonu o izvršenju budžeta za 2003. godinu su: sredstva iz državnog budžeta i sredstva iz donacija.

Po rebalansu budžeta za 2003. godinu ukupno odobrena sredstva za finansiranje Ureda ombudsmena iznosila su 1.911.818 KM, od čega iznos od 594.000 KM potiče iz budžeta BiH, a razlika (u iznosu od 1.317.818 KM) potiče iz donacija. Ukupno ostvareni troškovi iznosili su 1.789.071 KM što je 94 % od rebalansa.

Analizirajući ukupne ostvarene troškove možemo konstatovati da su prekoračeni troškovi na pojedinim pozicijama – stavkama budžeta. Glavni razlog prekoračenja potrošnje po pojedinim stavkama odnosi se na razlike u ekonomskim kodovima (kontima) po kojima je Ured ombudsmena evidentirao sredstva u odnosu na kontni plan, kojeg svakodnevno koriste ostale budžetske institucije BiH (vidjeti tabelu).

Ured za reviziju preporučuje Uredu ombudsmena da u budućem planiranju budžeta posveti više pažnje uzimajući u obzir sve potrebne parametre za planiranje. Također sugerišemo da klasifikaciju kodova po kojima evidentira troškove uskladi sa kontnim planom koji koriste institucije BiH.

TABELARNI PREGLED IZVRŠENJA BUDŽETA

Red. broj	Vrsta Rashoda	Budžet za 2003.	Odobreno rebalans budžeta	Promjena strukture po odlukama	Korište na budž. rezerva	Ukupno odobreno	Ukupno ostvareno	Sredstva iz budžeta	Sredstva iz donacija	Razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (6-7)	11 (7/6)
I	Tekući izdaci	594.000	1.811.818	0	0	1.811.818	1.745.672	495.000	1.250.672	66.146	96
1.	Plaće zaposlenih		877.000	0	0	877.000	883.565		883.565	-6.565	101
2.	Naknade troš. zaposlenih		136.000	0	0	136.000	143.688	51.582	92.106	-7.688	106
3.	Putni troškovi		144.300	0	0	144.300	69.426	22.953	46.473	74.874	48
4.	Izdaci za energiju	32.670	36.000	0	0	36.000	34.351	30.998	3.353	1.649	95
5.	Izdaci za komunalne usluge	171.800	138.000	0	0	138.000	138.301	118.483	19.818	-301	100
6.	Nabavka materijala	74.200	32.400	0	0	32.400	46.700	20.104	26.596	-14.300	144
7.	Izdaci za usl. prijevoza i gor.		33.300	0	0	33.300	21.157	13.781	7.376	12.143	64
8.	Unajmlji. imovine i opreme	295.420	211.320	0	0	211.320	232.230	167.295	64.935	-20.910	110
9.	Izdaci za tekuće održavanje		11.100	0	0	11.100	27.353	9.093	18.260	-16.253	246
10.	Izdaci za osiguranje		5.400	0	0	5.400	14.321	1.561	12.760	-8.921	265
11.	Ugovorene usluge	10.500	167.198	0	0	167.198	134.580	59.150	75.430	32.618	80
II	Tekući grantovi		0	0	0	0			0	0	0
III	Kapitalni izdaci		100.000	0	0	100.000	43.399		43.399	56.601	43
1.	Nabavka građevina		0	0	0	0			0	0	0
2.	Nabavka opreme		100.000	0	0	100.000	43.399		43.399	56.601	43
IV	Programi poseb. namjene			0	0				0	0	0
V	SVE UKUPNO	594.000	1.911.818	0	0	1.911.818	1.789.071	495.000	1.294.071	122.747	94
Broj zaposlenih			42				39				

2.5. Računovodstvo

Revizija je utvrdila da Ured ombudsmena nije sačinio i dostavio finansijske izvještaje u propisanoj formi, kako to nalažu računovodstvena pravila i principi koja primjenjuju institucije Bosne i Hercegovine. Finansijski izvještaji za 2003. godinu koji su predloženi reviziji, nisu bili potpisani i ovjereni od strane odgovornih lica.

Iako prijelazni ombudsman nije bio obavezan sačiniti navedene izvještaje, s obzirom na nezavisnost institucije i izuzeće prema odredbama Zakona o ombudsmenu koje su bile važeće za 2003. godinu, smatramo da je trebalo poduzeti aktivnosti da se obezbijede početna stanja za 2004. godinu po pravilima i načinu finansijskog izvještavanja važećim za ostale institucije BiH. Time bi se stvorili uslovi za unos početnih stanja u glavnu knjigu i bilansne evidencije za 2004. godinu. Ujedno, obavljajući reviziju, utvrdili smo da zaključno sa datumom podnošenja ovog izvještaja, Ured ombudsmena nema organizovano knjigovodstvo.

Ured za reviziju preporučuje Uredu ombudsmena da godišnji finansijski izvještaj za 2003. godinu potpiše i ovjeri odgovorno lice, te da isti arhivira kako bi se obezbijedio kontrolni trag kod eventualnih naknadnih promjena.

Ured ombudsmena je dužan izvršiti neophodne pripreme za vođenje računovodstva u skladu sa propisima u BiH, te sva sredstva evidentirati kroz ISFU sistem.

2.6. Popis sredstava i izvora sredstava

Revizija nije mogla utvrditi vrijednost stalnih sredstava niti uporediti stvarno sa knjigovodstvenim stanjem, jer Ured ombudsmena nije izvršio popis na dan 31.12.2003.godine. Iako Ured ombudsmena za 2003. godinu nije bio obavezan izvršiti popis, po propisima koje primjenjuju druge budžetske institucije (zbog gore navedenog izuzeća), smatramo da je popis ipak trebalo izvršiti. Ovo je značajno zbog iskazivanja podataka za formiranje početnog stanja poslovne 2004. godine i činjenice da Ured ombudsmena od 01.01.2004. godine prelazi na poslovanje u skladu sa propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Ured za reviziju predlaže Uredu ombudsmena da izvrši vanredni popis sredstava i izvora sredstava u cilju iskazivanja istinitog i fer početnog stanja u poslovnim knjigama za 2004. godinu, kako bi utvrdili stvarnu vrijednost stalnih sredstava, stanje obaveza, potraživanje kao i novčanih sredstava u blagajni i na žiro računima.

3. OSVRT NAPREPORUKE REVIZIJE ZA 2002. GODINU

Ured za reviziju je izvršio reviziju poslovanja za 2002.godinu i izvještaj o reviziji dostavio Uredu ombudsmena. Revizijom poslovanja za 2003. godinu utvrđeno je da Ured ombudsmena nije u potpunosti realizovao preporuke Ureda za reviziju.

Preporuke koje nisu realizovane:

- Institucija nije izvršila pripreme za prelazak na vođenje računovodstva u skladu sa standardima u BiH;
- Nisu donesena interna pravila i procedure kojima se regulišu kategorije troškova na kojima se mogu postići uštede;
- Nije u potpunosti uspostavljena funkcija informacionog sistema.

4. KORESPONDENCIJA

Po završetku revizije, Uredu obudsmena je 21.07.2004. godine dostavljen Nacrt izvještaja o reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. U predviđenom roku, Ured ombudsmena nije uputio pisani odgovor Uredu za reviziju.

**vršilac dužnosti generalnog
revizora**

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina